

KUNNSKAPSDEPARTEMENTET

Postboks 8119 DEP
0032 OSLO

Deres referanse	Vår referanse	Klassering	Dato
	2019/7690-15-230931/2019-ANEJAC	A10	12.11.2019

Høringsuttalelse fra Fredrikstad kommune -Forslag til endringer i barnehageloven. Innføring av lovregler om psykososialt barnehagemiljø og internkontroll mm.

Fredrikstad bystyre behandlet forslaget i møte den 07.11.2019 og vedtok følgende uttalelse:

Fredrikstad kommune viser til høringsbrev fra Kunnskapsdepartementet 12. august 2019, og takker for muligheten til å komme med innspill til forslag til endringer i barnehageloven med forskrifter, psykososialt barnehagemiljø og internkontroll.

Fredrikstad kommune mener at flere av forslagene i høringen vil kunne gi ulike utslag for kommunen. Først og fremst handler det om en betydelig økning av administrative oppgaver knyttet til kommunens ansvar, som både barnehagemyndighet og barnehageeier:

Kommunens myndighetsoppgaver vil økes betydelig knyttet til pedagogisk og økonomiske tilsyn. I tillegg kreves det fortsatt ressurser til de øvrige myndighetsoppgavene, som blant annet er knyttet til kommunens plikt til å tilby et tilstrekkelig antall barnehageplasser, utarbeide en strategi for ny utbygging, utarbeide en plan for driftsform av framtidige barnehageplasser, samt utøve forvaltningsansvaret for tilskuddene til de private barnehager i kommunen.

Kommunen som barnehageeier skal drive virksomheten i samsvar med gjeldende lover og regelverk, hvor innføringen av regelendring i barnehageloven medfører en økning av saksbehandling knyttet til både veiledning og støtte/oppfølging av enkeltsaker. I tillegg ligger ansvaret for å utarbeide, fastsette og revidere de kommunale barnehagenes vedtekter; eierforhold, formål, opptakskriterier, antall medlemmer i samarbeidsutvalget og barnehagens åpningstid hos kommunen som barnehageeier.

Psykososialt barnehagemiljø – Krav til nulltoleranse og til å jobbe forebyggende

Fredrikstad kommune støtter forslaget som presiserer at en lovbestemmelse skal arbeide systematisk for et trygt og godt barnehagemiljø som fremmer helse, trivsel og læring for alle barn, og for å forebygge tilfeller hvor barn ikke opplever at det er et trygt og godt

Team barnehage

Besøksadresse: Nygaardsgt. 16, 1606 Fredrikstad
E-postadresse: postmottak@fredrikstad.kommune.no
Telefon: 69 30 60 00 Org.nr: 940039541

Postadresse: Postboks 1405, 1602 FREDRIKSTAD
Webadresse: www.fredrikstad.kommune.no
Tlf. saksbeh.: Bankkonto: 5122 05 77000

barnehagemiljø. I tillegg til at barnehagen skal ha nulltoleranse mot mobbing, utestenging, trakassering, diskriminering, vold og andre typer krenkelser. Rådmannen støtter forslaget om å lovfeste at alle som arbeider i barnehagen skal gripe inn når et barn utsettes for slike krenkelser.

Barn og foreldres medvirkning og hensynet til barns beste

Fredrikstad kommune ser seg enig i departementets forslag om at barnehagelovens §§ 3 og 4 fortsatt skal ivareta bestemmelsen om barns og foreldres medvirkning, og at saker som gjelder barnehagemiljøet vil være «saker av viktighet» som barnehagen skal forelegge for foreldrerådet og samarbeidsutvalget.

Fredrikstad kommune er enige i å lovfeste i barnehageloven § 3 at hva som er best for barna, skal være et grunnleggende hensyn i barnehagens arbeid. I høringsnotatet er det listet opp momenter som kan være grunnlag for vurdering av barns beste og hvor stor vekt man skal legge på barnets syn i handlinger og avgjørelser.

Barns beste må vurderes i alle handlinger og avgjørelser som gjelder barn. Dette er nedfelt i grunnloven § 104 andre ledd, som lyder: «Ved handlinger og avgjørelser som berører barn, skal barnets beste være et grunnleggende hensyn.» Barnekonvensjonen er også direkte tatt inn i norsk lov gjennom menneskerettsloven § 2 nr. 4 og skal ved motstrid gå foran andre lovbestemmelser.

Aktivitetsplikt når barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø

Fredrikstad kommune støtter departementets forslag om å innføre en egen bestemmelse i barnehageloven om at barnehagen skal ha en aktivitetsplikt for å sikre at alle barn har et trygt og godt barnehagemiljø. Aktivitetsplikten består av delplikter som å følge med, varsle styrer og varsle eier.

Vi er enig i at alle som jobber i barnehagen, skal *gripe inn* ved krenkelser som for eksempel utstenging, mobbing, vold, diskriminering og trakassering. Barnehagen skal ha plikt til å *undersøke* saken ved mistanke om, eller kjennskap, til at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø. Barnehagen skal ha plikt til å *sette inn tiltak* for å sikre at barnet kan ha et trygt og godt barnehagemiljø.

Fredrikstad kommune mener at departementet ikke i tilstrekkelig grad har problematisert og drøftet hvordan barnehagen skal forholde seg til saker der flere barn inngår i mulige aktiviteter – for å sikre enkeltbarn et trygt og godt barnehagemiljø, utover å påpeke at tiltak ikke skal innebære tvang eller makt. Tiltak for enkeltbarn kan også potensielt komme i konflikt med barnehageloven §3 om barns rett til medvirkning og hensynet til barns beste. Det vil kunne oppleves som problematisk for barnehagen hvordan de skal håndtere saker der et eller flere konkrete andre barn inngår i aktiviteter som skal bidra til at et annet barn har det trygt og godt. Dette er også forhold som er løftet fram som problematiske i praktiseringen av opplæringslovens §9A og Fredrikstad kommune mener departementet bør drøfte dette nærmere.

Skjerpet aktivitetsplikt

Fredrikstad kommune støtter at det innføres en skjerpet aktivitetsplikt ved mistanke om, eller kjennskap til, at en som jobber i barnehagen, krenker et barn. Den skjerpede aktivitetsplikten innebærer at styrer og den ansvarlige for barnehagen alltid skal varsles i slike tilfeller, og at undersøkelser og tiltak skal iverksettes straks.

Vi støtter departementets klargjøring av at det er arbeidsrettslige prinsipper som må ligge til grunn for tiltak i saker der ansatte krenker barn. Det er også vesentlig at den ansattes rettigheter ivaretas i denne type saker. Dette fordrer at en arbeidskultur har et profesjonelt blikk på voksnes utøvelse av krenkelser. Barnehagens tradisjonelt flate struktur må utfordres på å ha systemer som ivaretar muligheter, og rom, for å drøfte og å veilede hverandre på et tidlig tidspunkt for å hindre at det utøves krenkelser. Barnehagens ledelse må skape en

arena hvor krenkelser er tema hvor både barn og personale blir profesjonelt ivaretatt i prosessen. Barnehageeier må ha systemer som ivaretar ledelsesfunksjonen i overnevnte saker. På myndighetsnivå kan det utløse behov for å veilede barnehageeiere til å se til annet lovverk som kan aktualiseres ved denne regelendringen om skjerpet aktivitetsplikt.

Krav om at barnehagens lokaler og utearealer skal ligge samlet

Fredrikstad kommune støtter departementets forslag om å innføre krav om at barnehagens lokaler og utearealer skal ligge samlet. Dette er uavhengig av ny godkjenning som følge av at nytt lovkrav beholder de private barnehagenes finansiering og barnehagenes rett til å få tilskudd når den nye godkjenningen er på plass.

Vi støtter forslaget om at det skal være adgang til å gjøre unntak fra kravet, og foreslår følgende særlige hensyn:

- *Barnehage med avdelinger lokalisert på ulike steder, og der den enkelte avdeling ikke har arealer som er egnet til å kunne gi et tilbud til barnehagebarn i alle aldersgrupper.*
- *Begrensninger i godkjenning (til å gjelde kun barn over eller under 3 år).*

Forslagene vil til en viss grad klargjøre for barnehagemyndigheten hva som vil kunne regnes som en barnehage og på den måten bidra til å forenkle noe. En slik lovendring skal ikke føre til at private barnehager mister finansieringen, dersom de må omorganisere virksomheten og de «nye» enhetene oppfyller kravene til godkjenning.

Krav til internkontroll i barnehagen

Fredrikstad kommune støtter departementets forslag om hvem som er definert som ansvarlig for barnehagen. For de kommunale barnehagene er det presisert at det er rådmannen som er ansvarlig. For private barnehager må dette forslaget ses i sammenheng med forslag i forbindelse med høring om regulering av private barnehager våren 2019. Der foreslås det en endring der det stilles krav til at hver privat barnehage skal ha et eierstyre som er juridisk ansvarlig.

Det kan skilles mellom private og kommunale barnehager ved å tydeliggjøre i barnehageloven at kommunelovens bestemmelser gjelder for kommunale barnehager og gi en egen bestemmelse for private barnehager som foreslått. Gjeldende barnehagelov har allerede bestemmelser som skiller mellom kommunalt og privat eierskap.

Tydeligere krav til internkontroll for barnehagen vil kunne bidra til bedre regelverksetterlevelse og bedre kvalitet i barnehager. Krav om internkontroll vil sikre barnehagemyndigheten god dokumentasjon på hvordan den ansvarlige for barnehagen sikrer at den drives i tråd med lov og forskrift. Dette kan forenkle tilsynet og bidra til at myndigheten, gjennom veiledning og tilsyn, kan bidra til å heve kvaliteten på tilbudet. I dag er det krav til internkontroll i alle barnehager hjemlet i forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler. Her reguleres også krav til barnas psykososiale miljø i dag. Forskrift er varslet endret og blir sendt på høring denne høsten.

Fredrikstad kommune støtter at internkontrollen skal være systematisk og tilpasset barnehagens størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold, og foreslåtte skisse til dokumentasjon (s. 47 i høringsnotatet).

Regulering av kommunen som barnehagemyndighet

Fredrikstad kommune støtter departementets forslag om å lovfeste at kommunen har et tilstrekkelig uavhengig forhold til de kommunale barnehagene. Vi mener prinsipielt at det er unødvendig å presisere hvordan barnehagemyndigheten skal organiseres i særlov, men at dette er et bedre alternativ enn at myndighetsoppgavene flyttes fra kommunen til staten eller andre aktører.

Vi mener det allerede er krav til uavhengighet og likebehandling som følger av den ulovfestede forvaltningsretten. Det er kommunens plikt og ansvar å organisere og bemanne sine tjenester slik at oppgavene kan ivaretas på en god måte. Dette er krevende når det fra nasjonalt hold stilles stadig nye krav til både kompetanse, bemanning og organisering i de ulike tjenestene.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Det forutsettes at kommunen kompenseres økonomisk, for å sikre at bemanningen ikke svekkes til fordel for administrative oppgaver som følge av lovendringen.

Med hilsen

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur

Jon-Ivar Nygård
ordfører